

21 De waarde van een leven Exodus 21

Lees Exodus 21:1-27 en vat dit kort voor jezelf samen. Zou je zelf al kunnen bedenken wat het meest centrale vers is en zie je dat bepaalde verzen qua inhoud zich herhalen, aanvullen of met elkaar in contrast staan?

Nadat de 10 Woorden door JHWH zijn uitgesproken in hoofdstuk 20 waarin de relatie tussen JHWH en de mens behandeld wordt, volgt nu Torah onderwijs welke Mozes het volk moet voorhouden over relaties tussen mensen onderling, en nog specifiek: hoe te oordelen in onderlinge rechtsgedingen. Dit oordeel is overigens voorbehouden aan de rechters. In de 1 jarige Torah cyclus heet deze parasja *mishpatim: verordeningen, oordelen*. Dat komt van *mishpat* en de wortel daarvan is *shapat- dat is rechter*. Het gaat hier dus over regels voor rechters om te gebruiken voor het nemen van eerlijke besluiten.

Vers 1-11 gaat over *bescherming* van mensen en vers 12-36 gaat over *bescherming* voor verwonding. *Het chiasme is als volgt:*

A (v1-6) Een slaaf moet zijn vrijheid herkrijgen in het sabbatsjaar tenzij hij vrijwillig wil blijven.

B (v7-11) Regels ter bescherming van slavinnen.

C (v12-14) Verschillende regels bij moedwillige moord tegenover onbedoelde doodslag.

D(v15) Doodstraf ingesteld wanneer iemand zijn vader of moeder slaat.

Centrale as (v16) Doodstraf voor wie een mens ontvoerd of gijzelt voor verkoop.

D(v17) Doodstraf voor wie zijn vader en moeder vervloekt.

C (v18-21) Verschillende regels bij mishandeling van slaven.

B (v22-25) Strafrechtsregels bij vroegtijdige geboorte en/of dodelijk letsel.

A (v26-27) Verwonding van een slaaf- verlies van oog of tand- geeft de slaaf het recht op vrijheid.

Vergelijk A met A, B met B enz. Zie je de aanvullende overeenkomsten of contrasten tussen de verschillende niveau's? Hieonder kun jij je bevindingen checken.

Niveau A: Het is betekenisvol dat de Torah direct aandacht besteed aan slavernij omdat Israël zelf daar recent van verlost was. Alsof Elohiem wil zeggen: *“wat jullie overkwam, pas op dat je dat je broeder of zuster ook niet aan doet!”* Vervolgens worden allerlei instructies gegeven die dienstbaarheid draaglijk maken. Zo wordt slavernij gelimiteerd tot aan het sabbatsjaar, dus maximaal 6 jaar. Onder Torah principes genoot een slaaf (*l'olam*) meer bescherming dan in welke beschaving ook, toen en nu. Slaaf zijn naar Torah was nooit levenslang, tenzij men zich vrijwillig verbond als dienstknecht (*óók l'olam*) aan zijn meester. In het laatste geval verbond de slaaf zich niet alleen aan zijn meester in een wederzijds verbond, maar óók aan de Torah, door middel van het doorboren van het oor tegen de deur van het huis van zijn meester. De deur symboliseerde symbolisch de Torah (denk aan de gewoonte om een *mezusa* aan de deur te monteren) vanwege het bloed van het pesachlam dat er op aangebracht was voor de uittocht uit Egypte en het oor wordt symbolisch *geopend*. De wederdienst van de meester was dat die voor altijd zorg zou moeten dragen voor het leven van de slaaf die dienstknecht was geworden.

Niveau B: De Torah voorziet in bescherming voor slavinnen (*amah*) en hun ongebooren kinderen. Verkoop van een dochter door de vader werd gedaan met het oog op een huwelijk! Dit gebeurde zeer zorgvuldig om het meisje juist goed te doen en ze mocht alleen verkocht worden onder Israël. De regeling van de Torah verzekerde dat “zij altijd behandeld moest worden als een dochter of een

vrijgeboren vrouw". Hagar, Bilha en Zilpa zijn voorbeelden van slavinnen die in een hogere positie werden verheven. Het vonnis oog om oog, tand om tand moet niet letterlijk genomen worden! Het slachtoffer moet een vergoeding krijgen voor de geleden schade, dit kun je al opmaken uit vs 22.

Niveau C: De Torah voorzag in een rechterlijk systeem om allerlei vormen van geweld tot en met doodslag proportioneel te bestraffen. Wraak en over-compensatie werden zo voorkomen. Moord met voorbedachten rade (v12-14) moet altijd beantwoord worden met een doodsvonnis mits er 2 getuigen zijn.

Niveau D: Ouders moesten nadrukkelijk geeerd worden en beschermd tegen fysiek geweld op straffe van de dood. Minachting en vernedering was al voldoende voor een doodsvonnis! Er zijn geen voorbeelden bekend dat deze straf ten uitvoer werd gebracht. Maar wees gewaarschuwd, de tijd komt dat dit gebod ernstig overtreden gaat worden met alle gevolgen van dien: **2 Timotheus 3:1-4** De integriteit van een familie was dus geborgd in het eren van de ouders omdat die naar de wil van JHWH hun plicht hadden vervuld om leven te geven aan kinderen.

Centrale as: Ontvoering en gijzeling ontnemt het slachtoffer de blijdschap van het leven. Het maakt iemand tot een levende dode. Losgeld vragen voor een man die vrij hoort te zijn reduceert hem tot een slaaf en vermindert de waarde van zijn leven. Fysiek is dat al erg, maar wie iemands ziel 'gijzelt' is een navolger van satan omdat dit zijn doel is voor de gehele mensheid: binden in slavernij van de zonde tot de dood.

Profetische lessen & verbintenis met de profeten en het vernieuwde verbond **(de b'riet chadasja, veelal bekend als het Nieuwe Testament)**

Welke profetische lessen zou dit hoofdstuk van de Torah, in het bijzonder de centrale as, aan ons mee willen geven voor het laatst der dagen? Want we moeten begrijpen dat de verhalen van de Torah meer te maken hebben met de toekomst dan het verleden volgens Psalm 40:8,9 en Jesaja 46:8-10. Ook Hebrëen 3:5 is duidelijk: En Mozes is wel trouw geweest in heel Zijn huis, maar als dienaar, om te getuigen van wat later gesproken zou worden..

Jesjoea zélf bevestigd dit principe na zijn opstanding aan de Emmaüsgangers in Lucas 24:27.

*Even later zegt Jesjoea het zelfde tegen de elf discipelen in vers 44: En Hij zei tegen hen: **Dit zijn de woorden die Ik tot u sprak toen Ik nog bij u was, dat alles vervuld moest worden wat over Mij geschreven staat in de Wet van Mozes en in de Profeten en in de Psalmen.** Vers 45 vervolgt: Toen opende Hij hun verstand zodat zij de Schriften begrepen. Ook in Johannes 5:45-47 wijst Jesjoea duidelijk op Mozes die over hem schreef tegenover de Schriftgeleerden: Denk niet dat Ik u zal aanklagen bij de Vader; die u aanklaagt, is Mozes, op wie u uw hoop gevestigd hebt. Want als u Mozes geloofde, zou u Mij geloven; **want hij heeft over Mij geschreven.** Maar als u zijn Schriften niet gelooft, hoe zult u Mijn woorden geloven? Mogen onze ogen geopend worden voor de Torah en de woorden van Jesjoea als we nog wat Schriftplaatsen langs gaan!*

We zien het werk van Jesjoea in het eerste uitgewerkte gebod (vs2-6) profetisch terug in **Psalm 40:6-9** Zowel bij de Psalmist als bij de dienstknecht werden de oren geopend voor de geboden van JHWH. Beiden zijn bereid om een leven te leiden van liefdevolle gehoorzaamheid aan hun meester. In Jesaja 41-66 wordt ook Israël zélf aangemerkt als dienstknecht/slaaf en in de hoofdstukken 42, 49 en 53 weer specifiek Jesjoea de Messias als de hoogste en eersteling uit geheel Israël als Dienstknecht van JHWH. Jesjoea benoemt zelf de missie waar hij voor gekomen is bij zijn 1ste komst in **Mattheüs 20:28**.

Ook **Filippenzen 2:5-8** laat zien dat het werk van de Messias profetisch is verborgen in de wet van de dienstknecht. Zoals het volk Israël gedurende 400 jaar geboren werd als slaaf, zo worden ook wij nog steeds geboren in de slavernij van de zonde. Een zondig leven is net als het leven in Egypte toen inclusief de ziektes van Egypte. Zoals het volk toen op wonderlijke wijze uit de slavernij werd bevrijd is dat ook voor ons van toepassing door het werk van de Messias die ons uit geestelijke slavernij heeft verlost. Wie zich verlost weet IN Messias wil zich maar al te graag verbinden aan het huis van de Messias en daar blijven net zoals een vrijgelaten slaaf er vrijwillig voor kon kiezen volgens Torah bij zijn meester te blijven. Het draait dus om vrijwillige dienstbaarheid, die echter wel tot stand kan komen door een krachtige stimulans: **Romeinen 12:1**; Jesjoea ging ons voor in ultieme dienstbaarheid, Paulus: **Romeinen 1:1**; Jacobus: **Jacobus 1:1**; Petrus: **2 Petrus 1:1** en Judas: **Judas 1:1** gingen ons voor in dienstbaarheid naar Zijn voorbeeld.

Al het leven komt van JHWH. Bescherming van de hoeksteen van de maatschappij- de familie- ligt in het navolgen van Torah. Elke man moet tot het besluit komen de Torah te gehoorzamen als hij zijn gezin intact wil houden: **Spreuken 3:33**

De gehele mensheid is in gebondenheid- ieder mens is óf een dienstknecht van JHWH IN Jesjoea, en wel in de vrijheid gezet: **Johannes 8:36; Romeinen 6:18** óf is een mens in slavernij gebonden door de heerser van deze aarde. Een dienstknecht van JHWH kan een beroep doen op het rechtvaardig oordeel van de Torah en 'de levende Torah' Jesjoea, die leven brengt; een slaaf onder satan is overgeleverd aan de agenda van de dief die tot de dood leidt: **Johannes 10:10; 11:25,26**

Het Messiaanse vreedrijk zal de 'sabbatsdag', het 'sabbatsjaar', van leven zijn voor de hele mensheid. De gehele mensheid zal (stap voor stap) vrijgezet worden van de slavernij van satan; die immers zélf gebonden zal worden voor 1000 jaar. Jesjoea maakt vast een hint naar dit vooruitzicht in **Lucas 6:9** De mensheid is hierdoor weer in staat om vrij te kiezen welke meester ze vrijwillig willen dienen:

Openbaring 20:2-10

Jesjoea onderstreept de wil van de Vader met betrekking tot het welzijn van vrouwen en kinderen: **Mattheüs 9:18-25; 19:13-15**

Jesjoea vergrootte de verantwoordelijkheid van de mensheid om verzoening te praktiseren door vergeving toe te passen en schulden kwijt te schelden omdat haat in het hart eigenlijk ook moord is ten opzichte van de naaste: **Mattheüs 5:21-26; 6:12; 18:21-35; Johannes 15:13**

Jesjoea citeert letterlijk het vandaag bestudeerde Torah gebod om je ouders te eren en veroordeeld degenen die deze verantwoordelijkheid proberen te vermijden met menselijke leringen: **Mattheüs 15:3-9**

Lees **1 Petrus 3:8-18a** en probeer de verbintenis te maken met de profetische lading van Exodus 21